

ПАКТ

ЗА ИКОНОМИЧЕСКО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ДО 2009 г.

I. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Правителството на Република България,

Национално представителните организации на работниците и служителите:

Конфедерацията на независимите синдикати в България,
Конфедерация на труда “Подкрепа”

и

Национално представителните организации на работодателите:

Асоциацията на индустриалния капитал в България,
Българската стопанска камара,
Българският съюз на частните предприемачи “Възраждане”,
Българската търговско-промишлена палата,
Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България,
Съюзът за стопанска инициатива,

Като признават:

- Взаимния си стремеж за бързо адаптиране на страната ни към изискванията, които произтичат от членството на България в Европейския съюз (ЕС),
- Своята привързаност към принципите на европейския социален модел, социалното партньорство, социалната пазарна икономика и към европейските модели на индустриалните отношения,

И като приемат, че основните *ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА* пред обществено-политическото и социално-икономическото развитие на страната през следващите години са:

- Създаване на условия за ускорена реализация на основните принципи на Европейския социален модел;

- Гарантиране на гражданските, политическите, социалните и икономическите права на гражданите;
- Гарантиране на справедлив правов, финансов и социален ред, осигуряващ равнопоставеност на всички пред закона и равни възможности за личен просперитет;
- Гарантиране на прозрачност в управлението и борбата с престъпността, корупцията и корупционните практики;
- Поддържане на висок и устойчив икономически растеж чрез динамична, конкурентоспособна и високотехнологична икономика, основана на знанието;
- Повишаване качеството и потенциала на човешкия и социалния капитал с цел достигане на европейските равнища на заетост, доходи и социална сигурност и интеграция, осигуряващи високо качество на труд и живот;
- Намаляване на дисбалансите в социално–икономическото развитие на отделните региони в страната;
- Укрепване капацитета на държавната администрация и на социалните партньори за целите на сътрудничеството при реализация на съвместно разработваните политики и решения,

Декларират, че поемат своята политическа и социална отговорност за реализирането на следните *ЦЕЛИ* на страната ни до приемането ни за член на Европейския съюз и до края на 2009 г.:

1. Засилване и стабилизиране позициите на Република България в международен план и особено на тези, свързани с интеграцията ни в ЕС;
2. Повишаване ефективността на държавната администрация;
3. Подобряване конкурентоспособността на икономиката;
4. Провеждане на фискална политика, насочена към ускоряване на икономическия растеж;
5. Развитие на осигурителните отношения и повишаване на осигурителните обезщетения в съответствие с целите на ЕС за адекватност, финансова устойчивост и модернизация;
6. Гарантиране на достъпно здравеопазване;
7. Реализиране на активна политика по заетостта и развитие на човешките ресурси;
8. Модернизиране на образователната система;
9. Подобряване условията на труд и защита на трудовите и социалните права на работещите;
10. Нарастване на доходите и подобряване на жизнения стандарт на българските граждани;
11. Усъвършенстване на трудовото законодателство;
12. Усъвършенстване на нормативната база на законотворческия процес чрез приемане на законопроект за подготовка, обсъждане и приемане на нормативни актове;
13. Провеждане на ефективен социален диалог.

Като подчертават, че *РАМКИТЕ* на бъдещата политика са:

- Изпълнение на Протокола и Акта за присъединяване към ЕС;
- Икономическо развитие в съответствие с критериите на Икономическия и валутен съюз и запазване на валутния борд до членството на България в него,;
- Стремение към преодоляване на различията с постиженията на Европейския социален модел;
- Продължаване на сътрудничеството с международните финансови институции,

Правителството, национално представителните организации на работниците и служителите и национално представителните организации на работодателите като социални партньори приемат, че *ПРИОРИТЕТИ* на икономическото и социалното развитие на Република България до 2009 г. ще бъдат:

1. Догонващо Европейския съюз икономическо развитие, осигуряващо нарастване на заетостта, доходите и сближаване качеството на живот;
2. Поддържане на висок и устойчив икономически растеж в рамките на около 6 % годишно;
3. Присъединяване на България към ЕС от 1 януари 2007 г. и участие в институциите на Съюза;
4. Ускорена съдебна реформа, гарантираща бързо, ефикасно, прозрачно, справедливо и достъпно правораздаване;
5. Гарантиране на равен достъп до качествено образование и обучение за всички български граждани, осигуряващо максимално развитие на заложените и възможностите за социална реализация;
6. Гарантирано, достъпно и качествено за всички български граждани здравеопазване;
7. Модернизация на държавата, изграждане на икономика на знанието, увеличаване на заетостта и повишаване квалификацията на работната сила съгласно принципите на Лисабонската стратегия;
8. Развитие на пазарната икономиката на принципите на конкуренцията, стимулиране на частната инициатива и предприемачеството в духа на корпоративната социална отговорност;
9. Продължаване процесите на приватизация, концесиониране, развитие на публично-частното партньорство, стимулиране на конкуренцията и либерализация при запазване на обществения интерес;
10. Постигане на социално-икономическа кохезия чрез намаляване на междурегионалните диспропорции и динамично развитие на регионите;
11. Решителни мерки срещу организираната престъпност, корупцията и сивата икономика.

II. АНГАЖИМЕНТИ ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ ДО 2009 ГОДИНА

Като приемат съгласуваните **ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ** на страната до 2009 г., правителството, национално представителните организации на работниците и служителите и национално представителните организации на работодателите заявяват, че в рамките на социалния диалог между тях ще предприемат **конкретни действия в следните особено важни области:**

1. Засилване и стабилизиране позициите на Република България в международен план и особено на тези, свързани с интеграцията ни в ЕС.

- 1.1. Изграждане на административен капацитет, който да позволи ефективно участие и защита на националните интереси в рамките на институциите на ЕС, както и за усвояване на средствата по предприсъединителните финансови инструменти, Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС;
- 1.2. Активна международна дейност, насочена към ратификацията на Договора за присъединяване от всички страни членки;
- 1.3. Последователна работа за изграждане на образа на България като надежден партньор, който допринася за укрепването и развитието на ЕС;
- 1.4. Постоянно информиране на социалните партньори за дейността на Световната търговска организация и тяхното привличане при разработването на позиции, свързани с многостранните преговори в рамките на тази организация, оползотворяване на възможностите, които предоставя на страната ни членството в СТО, и за изпълнение на ангажиментите на България към нея;
- 1.5. Оптимално използване на инструментите, които се предоставят на България по силата на членството в Европейския съюз в търсене на позициите на страната ни в разделението на труда в рамките на Европейския съюз;
- 1.6. Изпълнение на ангажиментите, произтичащи от приоритетите на присъединителния процес към Европейския съюз и този пакт, с оглед избягване налагането на защитните клаузи, в това число на отлагателната клауза, по Протокола и Акта за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

2. Повишаване ефективността на държавната администрация.

- 2.1. Преструктуриране на държавната администрация с цел повишаване качеството на предлаганите услуги и намаляване на разходите за тяхното извършване чрез изнасяне на дейности, неприсъщи за държавната администрация, към частния сектор на основата на извършени функционални анализи на отделните административни структури и доказана целесъобразност;

- Разработване и прилагане на методология за оценка на ефективността и ефикасността;
- Редуциране и облекчаване на регулаторните режими, включително чрез използване опыта на браншовите организации;
- Продължаване изграждането на електронно правителство;
- Създаване на публично-частни партньорства в сферата на услугите, в това число при усъвършенстване на регулаторните режими;
- Разгръщане прилагането на принципа на мълчаливото съгласие чрез изменения в специалното законодателство;
- Подобряване на механизмите за координация между различните администрации и доразвиване на консултативните механизми с участието на структурите на гражданското общество и бизнеса;
- Оптимизиране на системата за обратна връзка от потребителите на услуги и превръщането ѝ в коректив на дейността на администрацията;
- Активна комуникация със социално-икономическите партньори като механизъм за повишаване на прозрачността в работата на администрацията и независим контрол;

2.2. Приемане на закон за браншовите организации, регламентиращ тяхната роля за икономическия живот, и предвиждане на възможност за прехвърляне към тях администрирането на регулаторните режими и оказването на информационни и консултантски услуги;

2.3. Постигане на по-добра технологична осигуреност на държавната администрация в общините за по-добро качество на административните услуги и решения за гражданите и бизнеса;

2.4. Ускорено създаване на единни централизирани информационни системи и кадастри с цел освобождаване на физическите и юридическите лица от задължението да доказват пред администрацията данни от тези системи. Създаване на електронен регистърен център и последващо включване към Европейската система на електронни регистри;

2.5. Подобряване работата на съдебните органи:

- ускоряване на съдебната процедура чрез регламентиране на съответна отговорност: за несвоевременно произнасяне на решения и мотиви на присъди; за насрочване на делата от едно заседание в друго за период по-голям от разумно допустимия, при който би се получило необосновано забавяне при разглеждане на делата; за загубване на дела в съдебните деловодства и други подобни;

- подобряване на контрола върху качеството на изготвяните съдебни експертизи;
 - бърза реформа в съдебното изпълнение и прилагане на нормативните актове, регламентиращи частното изпълнение;
 - насърчаване прилагането на алтернативни способи за решаване на спорове, както и сключването на извънсъдебни споразумения;
- 2.6. Завършване изграждането на интегрирана информационна система на Националната агенция за приходите и подобряване обмена на информация между органите на Националната агенция за приходите и Агенция “Митници”;
- 2.7. Координиране действията и оптимизиране обмена на информация между органите за противодействие срещу нелоялната конкуренция, включително срещу паралелния внос и вноса по занижени цени: Комисията за защита на конкуренцията, Агенция «Митници», Патентното ведомство, Комисията за защита на потребителя и правилата за търговия, Министерството на вътрешните работи;
- 2.8. Усъвършенстване на правилата за работа на Комисията за защита на конкуренцията в съответствие със законовите изисквания;
- 2.9. Развитие и укрепване на регулаторната и институционалната рамка с участието на социалните партньори за осигуряване на ефективен контрол върху дейността на естествените държавни и частни монополи;
- 2.10. Оптимизиране функциите и числеността на администрацията и създаване на нови административни структури за обвързване с поетите досегашни и нови ангажименти за интеграцията ни в Европейския съюз.

3. Подобряване на конкурентоспособността на икономиката.

- 3.1. Приемане на Национална програма за действие по Лисабонската стратегия на Европейския съюз;
- 3.2. Поддържане на годишен растеж по-висок от средния за новоприетите държави в Европейския съюз чрез подобряване на бизнес средата, повишаване производителността на труда, качествен скок в технологичното развитие и иновациите, стимулиране на малките и средните предприятия, насърчаване на инвестициите и износа при спазване на екологичните стандарти;
- 3.3. Постигане на национално съгласие по дългосрочните стратегически приоритети в развитието на българската индустрия на основата на анализ на естествените и сравнителните конкурентни предимства на България;

- 3.4. Стимулиране на вътрешноотрасловото и междуотрасловото производствено коопериране на българските предприемачи, в това число с чуждестранни партньори;
- 3.5. Насърчаване прилагането на схеми за гарантиране кредитите на експортноориентираните предприятия;
- 3.6. Провеждане на активна държавна политика за нарастване обема на местните и чуждестранните инвестиции;
- 3.7. Развитие на дълговия пазар, на схемите дълг срещу собственост и на секюритизация и продажба на борсата на трудносъбираеми държавни вземания;
- 3.8. Засилване на контрола и взаимодействието между органите за контрол на пазара, митническите органи и органите за ветеринарен и фитосанитарен контрол за недопускане вноса на стоки, които не отговарят на здравните и ветеринарните изисквания и на изискванията за безопасност;
- 3.9. Усъвършенстване на законодателството за защита на потребителите и създаване на условия за неговото ефективно прилагане;
- 3.10. Въвеждане на европейски практики при възлагането на обществени поръчки и създаване на условия за равнопоставено участие на българските производители;
- 3.11. Усъвършенстване на законодателството за публично предлагане на ценни книжа с оглед развитие на капиталовия пазар, чрез:
 - стимулиране на емитентите, а не само на посредниците;
 - изготвяне и прилагане на система за поощрения на добрите практики и доброволното изпълнение, което да допълни съществуващия чисто санкциониращ механизъм;
 - създаване на условия за развитие на нови области на капиталовите пазари;
- 3.12. Усъвършенстване на законодателството по несъстоятелността и неговото прилагане;
- 3.13. Приемане на Закон за рисковото инвестиране;
- 3.14. Внасяне на нормативни промени в случаите на прекомерно утежнени административни процедури и прилагане норми на допустими емисии, разрешителни режими и други изисквания по околната среда в съответствие с правото на ЕС;
- 3.15. Прилагане на законодателството относно замърсяванията и екологичните щети, нанасяни от предприятия преди тяхната

приватизация;

- 3.16. Разширяване на диалога за улесняване достъпа на бизнеса до финансиране на проекти за опазване на околната среда, от предприятието за управление на дейности за опазване на околната среда при съблюдаване изискванията на Закона за държавните помощи;
- 3.17. Насочване на средства от глоби и такси на предприятието за управление на дейности за опазване на околната среда към екологични проекти от индустриалния сектор;
- 3.18. Създаване на схема за зелени инвестиции в България на основата на чл. 17 от Протокола от Киото;
- 3.19. Повишаване на степента и прозрачността при усвояване на средствата от предприсъединителните фондове, Кохезионния и Структурните фондове на ЕС и спазване на принципа на партньорство, в съответствие с регламентите на ЕС и добрите европейски практики, както и националното законодателство;
- 3.20. Използването на европейските фондове за финансиране на малки и средни предприятия да се извършва съгласувано със социалните партньори;
- 3.21. Развитие на основната инфраструктура чрез стимулиране и привличане на частни инвестиции, прилагане на публично-частно финансиране, максимална прозрачност при възлагане на инфраструктурни обекти;
- 3.22. Институционализиране и финансиране на национална реклама на типични български продукти и повишаване ангажиментите и отговорностите на бизнеса за ограничаване износа на некачествена и компрометираща българската марка продукция;
- 3.23. Стимулиране на инвестициите в иновации, включително в иновационни системи с пазарен потенциал;
- 3.24. Разработване на мерки за преодоляване на междуфирмената задлъжнялост;
- 3.25. Стимулиране на експортноориентираните български производства при спазване на международните ангажименти във връзка с членството ни в Световната търговска организация и в ЕС;
- 3.26. Подкрепа за създаването на клъстери чрез координирани действия на отделните министерства и ведомства за развитие на инфраструктурата, опазването на околната среда, образованието и квалификацията;

- 3.27. Разработване и приемане на политика за наблюдение и управление на миграционните процеси чрез създаване на условия за задържане на високообразовани млади специалисти в страната, както и за привличане на емигранти като източник на финансови ресурси, организационни умения и “ноу-хау”;
- 3.28. Провеждане на строг контрол за спазване на нормативните изисквания от стопанските субекти (данъчни, митнически, финансови и пр.) с цел ограничаване на неформалната икономика;
- 3.29. Запазване на конкурентните предимства на българската енергетика, включително чрез изграждане на нови ядрени мощности;
- 3.30. Насърчаване изграждането на газопроводи и газоразпределителни мрежи на територията на негазифицирани общини в страната и газификацията на домакинствата, общественно-административните потребители и местната икономика;
- 3.31. Развитие и модернизация на енергийната инфраструктура с цел повишаване на ефективността при преобразуване, пренос и разпределение на енергията и насърчаване широкомащабното въвеждане на комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;
- 3.32. Създаване на условия за изграждане на нефтопроводи през територията на Република България за транзитиране на нефт от пристанище Новоросийск към европейския и американския пазар и за осигуряване на националния резерв от петролни продукти.

В областта на енергоспестяването и енергийната ефективност:

- 3.33. Реализиране на програми и цели насърчителни мерки за подобряване конкурентоспособността на предприятията чрез повишаване на енергийната ефективност, въвеждане на възобновяеми енергийни технологии и на системи за управление на околната среда;
- 3.34. Разработване и реализиране на механизъм за развитие на публично-частното партньорство в областта на енергоспестяването и опазването на околната среда;
- 3.35. Насърчаване развитието на пазар на енергоефективни услуги и повишаване ролята на енергийната ефективност в енергийните услуги, предлагани от електроразпределителните компании;
- 3.36. Осигуряване на устойчиво развитие чрез реализиране на интегрирани програми и проекти на национално, секторно, регионално и местно ниво за производство на енергия от алтернативни и възобновяеми енергийни източници;

- 3.37. Стимулиране на иновациите, насочени към развитието на енергоспестяващи, възобновяеми и алтернативни енергийни технологии;
- 3.38. Финансиране на енергоспестяващи мерки и технологии със средства от Фонд “Енергийна ефективност”, включително в малки и средни предприятия от производствената сфера;
- 3.39. Осигуряване на подкрепа за енергийно saniране и сертифициране на сградния фонд;

В областта на транспортната инфраструктура:

- 3.40. Разработване на дългосрочна инвестиционна програма, гарантираща осигуряване на необходимите средства за финансиране и съфинансиране на най-важните инфраструктурни проекти;
- 3.41. Ускоряване изпълнението на текущите мащабни инфраструктурни проекти;
- 3.42. Ускоряване изграждането на пътните участъци от европейските транспортни коридори през територията на Република България и връзките между тях (общоевропейски транспортни коридори № 4, 8, 9 и 10);
- 3.43. Модернизиране и развитие на националната пътна мрежа като продължение и връзки с европейските транспортни коридори в контекста на устойчивото регионално развитие;
- 3.44. Реконструкция и модернизация на националната железопътна мрежа като част от европейските транспортни коридори;
- 3.45. Изграждане, реконструкция, модернизация и строителство на нови входни съоръжения – летища, пристанища, терминали, фериботи;
- 3.46. Създаване на благоприятни условия за ползване на обществен транспорт от хора с увреждания.

В областта на информационните и комуникационните технологии:

- 3.47. Насърчаване прилагането и разпространението на нови технологии и разширяване на възможностите за използване и придобиване на нови знания чрез:
 - Подпомагане на микропредприятията и малките и средните предприятия да внедряват и използват информационни и комуникационни технологии;

- Създаване на разнообразно цифрово съдържание на български език;
- Развитие на трайни форми на сътрудничество между фирмите, научноизследователските центрове и университетите;
- Осигуряване на необходимата законодателна рамка по отношение на електронните договори и договори за информационна собственост;
- Подпомагане развитието на информационна и комуникационна индустрия;

3.48. Създаване на условия за обособяване на нови високотехнологични паркове, бизнес инкубатори и др. за привличане на инвестиции и повишаване конкурентоспособността на местните фирми в областта на информационните и комуникационните технологии;

3.49. Насърчаване на технологичния трансфер чрез:

- Подкрепа на иновативни бизнес инкубатори, технологични центрове, предоставящи специфични услуги на иновативни предприятия, центрове за трансфер на знание към предприятията, центрове по предприемачество в университетите и др.;
- Развитие на национална виртуална мрежа на университети, научни организации, иновативни предприятия и на структурите, предоставящи им необходимите им услуги/консултации;
- Интегрирана подкрепа на иновативни предприятия за предварителни проучвания, индустриални проучвания и предпазарна подготовка при разработване на нови продукти или въвеждане на нови технологии за производство и управление;
- Развитие на благоприятна среда за наука и иновации, насочена към икономически растеж чрез трансфер на знания;
- Създаване на съвместни научно-технологични платформи;

3.50. Увеличаване на обема и повишаване качеството на изследователската дейност в областта на информационните и комуникационните технологии.

4. Провеждане на фискална политика, насочена към ускоряване на икономическия растеж.

4.1. Поддържане на нисък бюджетен дефицит и относително ниска инфлация съгласно Маастрихтските критерии за членство в Икономическия и

валутен съюз;

- 4.2. Въвеждане на програмен и ориентиран към резултатите подход при планирането на бюджета и продължаване на финансовата децентрализация;
- 4.3. При необходимост усъвършенстване на законовите механизми за управление и контрол на фискалния резерв и държавния дълг;
- 4.4. Развитие на данъчното и осигурителното законодателство в насока поощряване на добросъвестните стопански субекти;
- 4.5. Строго третиране на стопанските субекти, нарушаващи данъчния и осигурителния режим;
- 4.6. Стремех към по-бързо възстановяване или прихващане на недължимо платени данъчни задължения и осигурителни вноски;
- 4.7. Реципрочност на наказателните лихви при забава на държавата в отношенията между фиска и предприемачите;
- 4.8. Стимулиране на системата на ваучерното хранене чрез премахване ангажиментите на работодателите и на работниците и служителите да внасят осигурителни вноски и данъци върху ваучерите. Ежегодно министърът на финансите определя квоти за издадените ваучери по фирми оператори;
- 4.9. Подобряване на законодателството, а именно:

А. Законът за корпоративното подоходно облагане:

- намаляване на данъчната ставка по ЗКПО;
- признаване за разход (за целите на данъчното облагане) на средствата, инвестирани в програми за постигане на съответствие с нормативните изисквания по опазване на околната среда от големите предприятия – замърсители на околната среда;
- ограничаване прилагането на патентния данък при облагане доходите на физическите лица и облагане на печалбата на стопанските субекти по Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за облагане на доходите на физическите лица. Отмяна на възможността за облагане на фирмите с патентен данък.

Б. Законът за данъка върху добавената стойност:

- намаляване ставката на ДДС до 18 на сто при наличие на фискална възможност;

- повишаване административния капацитет на органите по събиране на приходите и съкращаване на срока за възстановяване на данъчния кредит независимо от данъчната ревизия;
- създаване на възможност за доброволна регистрация по този закон на всички стопански субекти без праг на оборота.

5. Развитие на осигурителните отношения и повишаване на осигурителните обезщетения в съответствие с целите на ЕС за адекватност, финансова устойчивост и модернизация.

- 5.1. Продължаване процеса на модернизиране на пенсионната система в синхрон с целите на ЕС за адекватност и финансова устойчивост, икономическия растеж, повишаване на заетостта и доходите;
- 5.2. Преразглеждане на осигурителния режим за сезонните работници за риска безработица;
- 5.3. Осигуряване на условия за по-нататъшно усъвършенстване на осигурителната система и на пенсионния модел, балансирано развитие на трите стълба на системата и устойчиво нарастване на пенсиите от солидарния разходопокривен стълб чрез:
 - Подобряване на контрола и мерките срещу нарушаването и заобикалянето на осигурителното законодателство;
 - Разширяване обхвата на осигурените лица и особено на земеделските производители и тютюнопроизводителите;
 - Усъвършенстване на методологията за диференциране на осигурителните вноски за трудова злополука и професионална болест посредством развитие на принципа “бонус-малус” с цел повишаване заинтересуваността на предприятията от подобряване условията на труд;
 - Въвеждане на по-гъвкави форми за участие в пенсионноосигурителната система, съобразени с демографските прогнози и развитието на пазара на труда;
 - Усъвършенстване на механизма за отчитане на осигурителния принос при определяне размера на пенсията за осигурителен стаж и възраст;
 - Прецизиране на механизма за почасово отчитане на осигурителния стаж, така че да се гарантират стабилни осигурителни права на частично и временно заетите работници и служители, както и на тези, полагащи извънреден труд или ангажирани в други форми на допълнителна и гъвкава заетост;

- Иновативни подходи при осъвременяването на т.нар. стари пенсии;
 - Разработване на по-прецизен механизъм за определяне размера на максималната пенсия за осигурителен стаж и възраст;
- 5.4. Обвързване размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст от 2007 г. с минималната работна заплата за страната при съотношение не по-малко от 50 на сто;
 - 5.5. Обвързване от 2007 г. размера на социалните пенсии за старост и за инвалидност с официалната линия на бедност при съотношение не по-ниско от 40 на сто;
 - 5.6. Създаване на Фонд за демографски резерв с цел финансова подкрепа на солидарния първи стълб на пенсионната система;
 - 5.7. Нормативно регламентиране на стимули за отлагане на пенсионирането и по-дълго оставане на пазара на труда на възрастните работници и служители;
 - 5.8. Създаване на условия за засилване ролята на допълнителното доброволно пенсионно осигуряване за постепенно повишаване нивото на заместимост на доходите от труд до европейските стандарти чрез стимулиране инициативата на работодателите и на работниците и служителите, както и чрез регламентиране на възможността управляващите дружества да предлагат разнообразни пенсионни продукти, задоволяващи в по-голяма степен предпочитанията на клиентите;
 - 5.9. Приобщаване на страната към Открития метод на координация в областта на пенсиите и ориентиране развитието на националните политики в областта на пенсионното осигуряване към постигането на 11-те общи цели, определени от Европейския съвет в Лаекен (декември 2001 г.), в съответствие с развитието на икономиката и на обществото;
 - 5.10. Въвеждане на системата от критерии, показатели и механизми за наблюдение и отчетност на политиките, за постигане на общите цели на ЕС в сферата на пенсиите.

6. Гарантиране на достъпно здравеопазване.

- 6.1. Гарантиране на основен пакет от здравни услуги за всеки осигурен български гражданин. Стимулиране на доброволното здравно осигуряване и здравното застраховане;
- 6.2. Включване на пациентските организации във формулирането на

здравната политика и в контрола върху качеството на здравните услуги;

- 6.3. Реформи в системата на здравеопазването с оглед на по-висока прозрачност и ефективност на изразходваните средства с цел да се гарантира достъп на всички до качествени здравни грижи:
- паритетно представителство на държавата и социалните партньори в органите за управление и контрол на Националната здравноосигурителна каса;
 - осигуряване на адекватно представителство на извънболничната и болничната помощ при договарянето и подписването на Националния рамков договор;
 - оптимизиране на болничната мрежа;
- 6.4. Определяне обхвата на пакета от здравни услуги и грижи, гарантирани от задължителното здравно осигуряване и националната здравна карта, след задължителни консултации със социалните партньори, Националното сдружение на общините в Република България и др.;
- 6.5. Изграждане на надеждна информационна система на Националната здравноосигурителна каса и изпълнителите на медицинска помощ;
- 6.6. Финансирането на здравните услуги да се извършва на конкурентен принцип (в извън-болничната помощ – чрез заплащане за дейност; в болничната помощ – чрез системата на диагностично свързаните групи) и контролиране изпълнителите на здравни услуги и от здравноосигурените лица.

7. Реализиране на активна политика по заетостта и развитие на човешките ресурси.

- 7.1. Постигане на конкретни цели, като се прилагат различни политики в съответствие с Лисабонската стратегия:

до 2007 г. до 2009 г.

- коефициент на заетост [%] (16-64 г.)	58	61
- регистрирана безработица [%]	под 10	под 9

- 7.2. Създаване на условия за разкриване най-малко на 240 хил. работни места, което да доведе до трайно снижаване на безработицата под 9 на сто до 2009 г.;
- 7.3. Разширяване дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение във връзка с прилагането на Националната стратегия за продължаващо професионално обучение;

- 7.4. Разработване до юни 2007 г. на Национална стратегия за учене през целия живот и стартиране на нейното прилагане;
- 7.5. Разработване на националните планове за действие по заетостта в съответствие с новите насоки за растеж и заетост на Лисабонската стратегия;
- 7.6. Повишаване на пригодността за заетост на неравнопоставените групи от работната сила и осигуряване на условия за трайната им интеграция в пазара на труда, като особено внимание се обърне на хората с увреждания, неграмотните и обезкуражените;
- 7.7. Изграждане на Единна национална информационна система за търсене и предлагане на работна сила, професионална квалификация и преквалификация и интегрирането ѝ с информационните системи на социалноосигурителните и контролните институции на пазара на труда;
- 7.8. Увеличаване на инвестициите в човешкия капитал с цел включването на не по-малко от 7-8 на сто от икономически активното население до 2009 г. в обучения и мерки, осигуряващи учене през целия живот, което предполага:
- високо ниво на участие във формалното образование, подобрен и равнопоставен достъп до университетите и ефективни механизми за учене през целия живот;
 - създаване на ефективна система за професионално ориентиране, отговаряща на потребностите на личността и обвързана в максимална степен с изискванията на пазара на труда;
 - разширяване кръга на държавните образователни изисквания за придобиване степен на професионална квалификация по всички професии, както и на учебни планове, програми и национални изпитни програми, осигуряващи високо качество на професионалното образование и обучение;
 - създаване на система за обективна оценка на качеството на професионалното образование и обучение;
 - въвеждане на система за признаване на квалификациите и валидизация на знания, умения и професионални компетенции, придобити чрез неформално или самостоятелно учене, и на единни критерии за гарантиране качеството на обучението;
 - проучване на възможностите за данъчни стимули за работодатели и работници при инвестиране в човешки капитал;

- 7.9. Ангажиране на държавата за реализиране на системни действия за отстраняване на несъответствията между търсенето на работна ръка с определени умения и квалификация и програмите за професионално обучение;
- 7.10. Разработване и приемане на програма за действие в областта на човешките ресурси, основана на: анализ на търсенето на работна сила и насърчаване прилагането на информационните и комуникационните технологии в образованието;
- 7.11. Стимулиране на инвестициите в образованието и науката с цел осигуряване на връзката “образование – наука – иновации” чрез: развитие на научно–технологични центрове, стимулиращи сътрудничеството между висшите училища, изследователските организации и бизнес структурите; стимулиране на публично–частните партньорства;
- 7.12. Финансиране на програми за качествено професионално обучение, насочено приоритетно към центрове за професионално обучение, отразяващи изискванията на бизнеса и синдикатите и техните потребности;
- 7.13. Постепенно увеличаване на средствата за образование и наука с цел достигане до 2009 г. до средните стойности за страните–членки на ЕС;
- 7.14. Реализиране с участието на бизнеса на социални програми, насочени към откриване на работни места.

8. Модернизиране на образователната система.

- 8.1. Осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички ученици;
- 8.2. Създаване на условия за пълен обхват на учениците в задължителна училищна възраст в системата на образованието;
- 8.3. Разработване на политика за преодоляване на проблема с ранно напускащите училище в задължителна училищна възраст;
- 8.4. Поетапно създаване на подкрепяща среда за интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности за гарантиране на равен достъп до образование;
- 8.5. Прилагане на мерки за изпълнение на Стратегията за образователна и културна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства;
- 8.6. Разработване и провеждане на политика за стимулиране развитието на

деца с изяви способности и дарби;

- 8.7. Оптимизиране структурата на образователната система в съответствие с потребностите на обществото и пазара на труда и въвеждане на механизъм за контрол и управление:
- промяна на модела на образованието от ресурсно-ориентиран към резултатноориентиран чрез въвеждане на ежегодни рейтинг-скали съобразно качеството, което осигуряват институциите в системата на образованието;
 - оптимизиране мрежата на детските градини и училищата с оглед демографското състояние, географското разположение и социално-икономическите характеристики на съответния регион;
 - измерване, анализ и оценка на утвърдените държавни образователни изисквания и ускорено разработване на нови, регламентирани в Закона за народната просвета;
- 8.8. Оптимизиране на механизма за съгласуване на държавния план-прием в средното и висшето образование с участието на работодателите и синдикатите;
- 8.9. Продължаване на дейностите по Националната програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст:
- осигуряване на безплатни закуски за учениците от началния етап на образование (I – IV клас);
 - осигуряване на безплатен транспорт и форми на полуинтернатно обучение;
 - предоставяне на безплатни учебници и учебни помагала за учениците от началния етап на образование (I – IV клас);
- 8.10. Приоритетно развитие на чуждоезиковото обучение, информационните технологии и гражданското образование в учебния процес;
- 8.11. Изграждане на ефективна система за вътрешно оценяване чрез широко използване на тестовете и въвеждане на система за национално стандартизирано външно оценяване;
- 8.12. Продължаване на дейностите по Националната стратегия за въвеждане на информационните и комуникационните технологии в българските училища;
- осигуряване на високоскоростен интернет във всяко училище;
 - изграждане на национален образователен портал;

- разработване на електронни учебни курсове;
- осигуряване на мултимедия във всяко българско училище;

8.13 Повишаване на авторитета и социалния статус на българския учител:

- повишаване квалификацията на учителите;
 - въвеждане на система за кариерно развитие;
 - въвеждане на система за диференцирано заплащане на труда, обвързана с резултатите на учениците;
 - развитие на системата за награждаване на учителите;
- 8.14. Въвеждане на рейтингова система за висшите училища на базата на получени акредитационни резултати и гарантирано високо качество на предлаганото обучение;
- 8.15. Усъвършенстване на механизмите за наблюдение и контрол на вътрешно университетските системи за оценяване и поддържане на качеството;
- 8.16. Повишаване на обществената отговорност на автономните висши училища, адекватна на потребностите на пазара на труда;
- 8.17. Осигуряване на равен достъп до качествено висше образование и развитие на програмите и формите за обучение през целия живот;
- 8.18. Подобряване на условията за работа на преподавателите с цел ефективното протичане на учебната и научната дейност;
- 8.19. Усъвършенстване на механизмите за социална подкрепа за студентите чрез стипендии, награди, студентски кредити, достъп до общежития и столове;
- 8.20. Създаване на подходящи условия за обучение на студентите със специфични образователни потребности с оглед на тяхното интегриране и социализиране;
- 8.21. Разработване на Национална стратегия за наука и научни изследвания;
- 8.22. Усъвършенстване на системата за конкурсно–проектното финансиране на науката и научните изследвания. Разработване на ясни и прозрачни критерии;
- 8.23. Осигуряване на подходяща среда за взаимодействие между образование – наука – бизнес;
- 8.24. Осигуряване на подходяща среда при взаимодействието на

образованието и науката с цел ефективното изпълнение на оперативните програми за усвояване на средствата от структурните фондове на ЕС.

9. Подобряване условията на труд и защита на трудовите и социалните права на работещите.

- 9.1. Увеличаване възможностите на фонд “Условия на труд” за финансиране и кофинансиране на проекти и програми на национално, браншово равнище и на равнище предприятие;
- 9.2. Завършване на работата по идентификацията и оценката на риска;
- 9.3. Усъвършенстване на мрежата от служби по трудова медицина, засилване на контрола върху тяхната дейност и повишаване ефективността на комитетите по условия на труд, браншовите /отрасловите и регионални съвети по условия на труд;
- 9.4. Стимулиране въвеждането на системи за управление на безопасност и здраве при работа в контекста на препоръките на Международната организация на труда и стандартите за социална отговорност.

10. Нарастване на доходите и подобряване на жизнения стандарт на българските граждани.

- 10.1. Политика за нарастване на доходите и за подобряване на жизнения стандарт, провеждана чрез трипартитно договаряни принципи, критерии и механизми в съответствие с икономическите възможности на страната и осигуряваща догонващо развитие спрямо ЕС-25;
- 10.2. Провеждане на последователна национална политика в областта на социалната сигурност и социалната защита с цел подобряване на жизнения стандарт и качеството на живот на населението, борбата с бедността и социалното изключване;
- 10.3. Приемане до края на септември 2006 г. на Методика за определяне официална линия на бедност. След договаряне със социалните партньори – поставяне линията на бедност в основата на системата за социална защита;
- 10.4. Ежегодно договаряне повишаването на доходите от труд при отчитане на:
 - Инфлацията;
 - Растежа на производителността на труда;
 - Конкурентоспособността на икономиката и конюнктурата на пазарите;

- Промените в данъчноосигурителното облагане;

- 10.5. Ежегодно сключване на национално споразумение за препоръчителния индекс за увеличаване на работните заплати на заетите в реалния сектор на икономиката между национално представените организации на работодателите и национално представените организации на работниците и служителите. Препоръчителният индекс за увеличаване на заплатите в реалния сектор на икономиката трябва да превишава инфлацията и да осигурява реалното им нарастване. Това споразумение се сключва до края на първото тримесечие на годината след приемането на държавния бюджет на страната и след уточняване на прогнозите за развитието на съответните икономически сектори или браншове;
- 10.6. Ежегодно, в началото на бюджетната процедура договаряне на индекс за увеличаване на работните заплати в организациите и дейностите на бюджетна издръжка осигуряващ реалното им нарастване при отчитане на критериите по т. 10.4;
- 10.7. На основата на националното споразумение се провеждат преговори между социалните партньори на браншово ниво и на ниво предприятия за сключване на колективни трудови договори, в т.ч. за равнището на работната заплата. Увеличението на заплатите при тези преговори може да се отклонява от препоръчителния индекс, договорен на национално равнище, в зависимост от факторите, посочени в т. 10.4;
- 10.8. Разработване на механизъм за формиране на средствата за работна заплата в бюджетните системи и организации в съответствие с принципите на програмното бюджетиране с цел повишаване ефективността на разходите;
- 10.9. В зависимост от възможностите на държавния бюджет за съответната година осигуряване на приоритети до края на 2009 г. за повишаване заплатите на някои категории заети в бюджетния сектор – учители, медицински специалисти, преподаватели в държавните висши училища и др.;
- 10.10. Приемане съгласувано със социалните партньори на наредба за работните заплати, която да влезе в сила през 2007 г. На тази основа развитие по браншове и предприятия на системи за формиране цената на труда чрез колективно трудово договаряне и вътрешни правила за работната заплата при задължително отчитане на квалификацията, количеството и сложността на работата, риска и тежестта на труда, производствения опит и др.;
- 10.11. Разширяване на ежегодното браншово договаряне на минималните основни работни заплати по икономически дейности при отчитане на факторите, посочени в т. 10.4 и ползването им като минимални

осигурителни прагове за съответните категории персонал;

- 10.12. Ежегодно определяне на минималната работна заплата за страната след преговори със социалните партньори, като се отчитат официалната линия на бедност и средната работна заплата за страната;
- 10.13. Усъвършенстване на прогресивното данъчно облагане на доходите от труд чрез увеличаване на необлагаемия минимум и последователно намаляване размера на данъка върху ниските и средните работни заплати.

11. Усъвършенстване на трудовото законодателство.

- 11.1. Регламентирано задължение за предварително съгласуване с национално представителните организации на работниците и служителите и с национално представителните организации на работодателите на всички трудовоправни и осигурителни актове независимо от техния вносител;
- 11.2. Разкриване на възможности и условия за създаване на агенции за временна заетост;
- 11.3. Законова регламентация на работата от разстояние в съответствие с доброволното рамково споразумение, подписано от социалните партньори на ниво Европейски съюз;
- 11.4. Ратифициране на Конвенцията на международната организация на труда за надомните работници;
- 11.5. Подготовка на законопроекти за уреждане на конституционното право на стачка, усъвършенстване уреждането на колективните трудови спорове и за гарантиране правото на синдикално сдружаване;
- 11.6. Ускоряване на процеса и качеството на правораздаване по трудови спорове, чрез създаването на специализиран трудов съд с участието на представители на работниците и работодателите, при нова процедура със задължителна предварителна помирителна фаза на производството;
- 11.7. Подготовка и провеждане на преговори за изменения и допълнения в Кодекса на труда с оглед позициите на социалните партньори и на Европейската комисия за необходимите изменения.

12. Усъвършенстване на нормативната база на законотворческия процес чрез приемане на законопроект за подготовка, обсъждане и приемане на нормативни актове.

13. Провеждане на ефективен социален диалог.

- 13.1. Регламентиране на критерии за представителство на национално равнище на неправителствени организации, които са част от организираното гражданско общество;
- 13.2. Промяна на механизмите и критериите за установяване на представителност на национално равнище на социалните партньори;
- 13.3. Насърчаване участието на социалните партньори и другите неправителствени организации във формирането на политиките и осъществяването им на различни равнища;
- 13.4. Разработване на нормативно решение за начина на излъчване на представителите на България в Европейския икономически и социален комитет, като се осигури правото на съответните организации да номинират и защитават техните кандидатури;
- 13.5. Изготвяне на мотивирани отговори на неприетите предложения от страна на представителите на правителството при обсъждане на предложенията на социалните партньори за нормативни актове от кръга на проблемите, обсъждани в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество.

III. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

1. За реализацията на настоящия национален Пакт за икономическо и социално развитие страните ще положат адекватни усилия и ще си сътрудничат при разясняване съдържанието на неговите цели и приоритети за развитие на страната в периода до 2009 г.
2. Страните поемат своята отговорност при реализирането на конкретните политики и мерки в договорените срокове и отчитането на постигнатото на всеки 6 месеца.
3. Страните декларират, че при възникнали нови обстоятелства ще се стремят в рамките на националния социален диалог и в дух на сътрудничество да търсят подходящите варианти за решения.

Настоящият Пакт за икономическо и социално развитие на Република България до 2009 г. е подписан от:

ЗА ПРАВИТЕЛСТВОТО:

**МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:**

/п/
(Сергей Станишев)

ЗА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ:

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ

СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ:

/п/
(д-р Желязко Христов)

**КОНФЕДЕРАЦИЯ НА ТРУДА
„ПОДКРЕПА“:**

/п/
(д-р Константин Тренчев)

ЗА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ:

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА

/п/
(Божидар Данев)

**БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА:**

/п/
(Божидар Божинов)

**СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА
ИНИЦИАТИВА:**

/п/
(Борислав Борисов)

**БЪЛГАРСКИ СЪЮЗ НА ЧАСТНИТЕ
ПРЕДПРИЕМАЧИ „ВЪЗРАЖДАНЕ“:**

/п/
(Манол Велев)

**АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ:**

/п/
(Васил Велев)

**КОНФЕДЕРАЦИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ
И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ:**

/п/
(Саша Безуханова)

/п/
(Иво Прокопиев)